

עיר	הדלקת נרות	צאת שבת
ירושלים	18:47	19:39
לנוהגים 40 דק' 18:27		
תל אביב	18:45	19:37
חיפה	18:47	19:38
באר שבע	18:46	19:38
רבנו תם	20:26	
יז' ניסן תשפ"ג		

גליון 248

מנחת אהבה לב אחד

כולל אברכים, ישיבה, מדרשות לבנות, מרכזי ערב, קרוב לבבות, הפצת מידע בנושא יהדות ותמיכה במשפחות נזקקות.

פרשת ויאמר משה

העלון מוקדש:

להצלחתם של:

משפחת שמאי, ביתיה בת רונית שירה, ליאור בת אולגה-מזל, הלן בת יפה, רחמים בן בת-ציון, יניר בן הלן, שני בת סמדר, הדדיה רות בת יפה, דורין בת מיכל וישעיהו בן זהבה, בתאל מרסל בת מרים, דור יריי בן אולגה מזל, ששון בן הלן, חנה בת בתיה, יאיר בן שמחה אילנה, דוד בן סמדר שמחה, אוריאל בן שרה, שירה בת ליאור.

לרפואתם השלמה:

אביגיל פעשא בת שרה, פנינה בת צילה, מעיין בת ליאורה-מזל, מיכאל מנחם מנדל בן אביגיל פעשא, רחל בת מזל, חי ינון יהודה בן ורד, דליה בת נעמי, אפרים בן דליה, שירה בת אסתר, זאב בן אהרון, הללי בת רות זוהר, שרה בת גולסון, אליז בת נעמי אסתר, לורין בת חנה, חנה בת רחל, טליה רות בת גל סיגל, ינון חיים בן נורית יוכבד, סימן טוב שמעון בן אורלי, נחום בן חנינה, חיים בן שרה, רעיה רחל בת שרה, יעל בת דליה אהרון בן אסתר נופרת, רעיה רחל בת שרה, יוסף בן רינה, גבריאל בן עזריאל, ינון בן לירון.

לעילוי נשמת:

דניאל בן רות, חנינה בן אסתר, יהודה בן בת-ציון, ענבל אפרת בת סימי, דוד אברהם בן יפה גזילה, שמואל בן גואר, שלום בן באיה, ניסים בן השמט, משה מסגנון בן רחל, נתנאל בן תרנג'ה, יחיא בן יהודה, חיים אליהו בן אהבה, צילאל בן דסה, איריס בת זהבה, רמונה בת חביבה, סבב בן ג'מילה, מרים בת רחל, אסתר בת לאה, איתי בן ירדנה אלעד אליעזר חי בן רבקה, שמעון בן סעדה, מרדכי בן חנה יפה, ג'מילה בת זילפה, גזיל בת סיביל, צביה בת שני, אברהם שמואל בן שרה, יצחק בן שרה, יעקב בן שרה, משה בן אברהם, אליהו בן פרוחה, אברהם בן יעל, אילנה בת רינה, סמדר שמחה בת רות.

להקדשת העלון חייגו: **052-611881**

בת ישראל יקרה!
מדרשת "מנחת אהבה לב אחד"
 סניף פסגת זאב
 זמזמיה אותך לקבל את ההכנה הטובה ביותר לחיים שמחים, מלאי תוכן רוחני ובעלי משמעות וערך! והכל באווירה חמה וביתית
 לפרטים הרבנית אניב 050-8293664

לקבלת העלון בוואטסאפ
 שילחו את המילים 'להצטרף לעלון' למספר - **052-611881**

לקבלת העלון באימייל
 שילחו את המילים 'להצטרף לעלון' למספר - **052-611881**
 mahavalev1@gmail.com

הרב גלעד כליף שליט"א

שבועיים הקודמים למדנו את נושא גלות הנפש והדרך ליציאה מגלות זו על פי דברי רבן גמליאל: "כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח, מצה, ומרור". כפי שכתבנו, אין הכוונה לאמירה סתמית אלא לאמירה עם פנימיות ותוכן. גילינו את עומק המושג פסח ומצה. נמשיך השבוע בפירושים נוספים למושג מצה ומרור ונקנה נקודות נפלאות ודרך חיים.

מצה פירוש שלישי - חז"ל אומרים שהמילה 'מצה' היא מלשון ריב וקטטה. הזוהר הקדוש כותב (פנחס דף רנא ע"ב) שמצה מלשון מריבה, וזאת מפני שהמצה עושה מריבה וקטטה עם הסטרא אחרא והמקטרגים הבאים להזיק לאדם. הוסיף ואמר שלמה המלך החכם באדם: "אהב פשע אהב מצה מגביה פתחו מבקש-שָׁבֵר" (משלי יז, פסוק יט). המלבי"ם הקדוש פירש את המילה מצה באומרו: "מצה היא המריבה הגדולה בהכאות" (מלבי"ם על משלי יז, יט). מדהים. המלבי"ם כותב ואומר שהמצה היא בעצם ביטוי למריבה, כשב שאדם רב ונחלם במישהו. כיצד זה מתחבר אלינו ומה אנו למדים מנקודה זו של המצה? בתהליך הבניה של האדם אנו נדרשים להיכנס פעמים רבות למריבה גדולה בבחינת אותה 'מצה', אל מול כוחות המבקשים לדכא את קולה של נשמתנו. מלחמה זו מתרחשת בכמה חזיתות עיקריות:

המריבה הראשונה בבחינת המצה שעלינו לפתח היא כמובן אל מול יצרנו הרע בשעת קשיים וניסיונות. אלו שעות שהכל נראה קשה, מוצפים בדאגות, חששות. ניצחון במלחמה זו תאפשר לנשמה להיכנס אל עולם של אושר ושמחה ונמצא את עצמנו רגועים ושלוים גם במצבים הקשים ביותר.

אין ספק שזו מלחמה לא פשוטה. רבינו בחיי, בעל חובות הלבבות כתב תיאור מדהים על אותה מלחמה אדירה: "בן אדם ראוי לך לדעת כי השונא הגדול שיש לך בעולם הוא יצרך הנמסך בכוחות נפשך והמעורב במזג רוחך והמשתתף עמך בהנהגת חושך הגופניים והרוחניים המושל בסודות נפשך וצפון חובך". כותב בעל חובות הלבבות שיש לנו שונא אחד הגדול מכולם ואיתו ראוי לריב את המריבה הגדולה ביותר בבחינת המצה. מי אותו אויב מושבע? יצרנו הרע! זוהי מלחמת אדירה בעוצמתה אל מול יצר הרע הנסוך ומעורב במזג רוחנו, ונמצא בתוכנו לא רק כאשר אנו בניסיונות וקשיים אלא גם כשאנו שמחים או מתעלים בלימוד, כן, גם שם הוא בתוכנו, ממתין לרגע שנאבד

את יראת השמיים, והשמחה תהפוך לליצנות, וההתעלות תכניס בנו לימוד שלא לשמה רוח גאוה, להיקרא רב ולקבל כבוד. בעל חובות הלבבות כותב שיצר הרע נמצא בסודות נפשנו העמוקים ביותר, ומשתתף איתנו בכל הנאה רוחנית וגשמית. נכנס איתנו לכל סעודה או טיול עם המשפחה, מבקש להכניס אותנו לאכילה גסה או חוסר השגחה על כשרות ולפשרות על צניעות במקומות נופש בבין הזמנים. יתרה מכך הרב כותב "בעל עצתך בכל תנועותיך הנראות והנסתרות שתהיינה ברצונך האורב לפתות פסיעותיך ואתה ישן לו והוא ער לך ואתה מתעלם ממנו והוא אינו מתעלם ממך" כן, יצר הרע נמצא איתנו בכל עצה ורעיון העולים בליבנו, גם כאלה החבוים במקום כה עמוק בתוכנו, מקום שגם אנו לא מודעים לו.

זה קורה כאשר אנו בתוך סיטואציה ולפתע מוצאים את עצמנו מגיבים בצורה שלא מתאימה לנו - נדהמים ומשתהים על עצמנו, מאיפה זה הגיע ואיך זה יכול להיות בכעס בלתי נשלט, ברגשי קנאה או מרמור. לפתע אנו מגלים בתוכנו מידות רעות שלא היינו מודעים להן, ולא יודעים כיצד להתמודד במצבים אלו. בנוסף אומר הרב, הוא אורב לנו, רואה ואינו נראה, מוסווה היטב בתוך מסלול חיינו, אנחנו רדומים שנת ישרים והוא ערני לגמרי, צופה ומצפה לנפילתנו. מחכה לרגע שנסמוך על עצמנו, נרגיש בטוחים, נהיה שאננים, וכבר אז נצחונו מובטח. וזה לא הסוף, מסיים הרב וחותר את דבריו הנפלאים "לבש לך בגדי הידידות ועדה עדי האהבה לך ונכנס בכלל נאמניך ואנשי עצתך וסגולת אוהביך, רץ אל רצונך כנראה מרמיזותי וקריצותי והוא מורה אותך בחציו הממיתים לשרשך מארץ חיים". יצר הרע לובש בגדי אוהב, מראה לנו פנים מחייכות, בא ממקום דואג ועשוי להתלבש באלו הקרובים אלינו, שלפתע מתגלים בפנים אחרות, לפתע העולם מפנה עורף, אנשים משתנים בהתנהגותם כלפיו- "כיפה? השתגעתי?!" נכנסת הרגשה שאנו לבד בכל ההתמודדות הזו, ושכל הנתונים מצביעים על כך שאין סיכוי במלחמה הזו אל מול יצרנו הרע. אין ספק שזהו אויב לא פשוט בכלל. עם כל זאת הקב"ה ציווה אותנו לקחת את כח המצה' שמשמעותה מריבה, ולצאת למלחמה על חיינו אל מול יצרנו הרע! כיצד נעשה זאת? אל מול אויב שכזה? מה הסוד לניצחון פה? אחת הבעיות הקשות של האדם בהתמודדות אל מול יצר הרע בשעת קשיים וניסיונות נעוצה בעובדה שהוא מרגיש לבד. לא מבין שהבורא יתברך איתו ובמיוחד בקשיים שנאמר "בְּכָל צָרָתְךָ לֹא [לו] צָר וּמְלֹאךְ גִּבּוֹר הוֹשִׁיעַם בְּאֶהְבְּתוֹ וּבְהִמְלָתוֹ הוּא גֹאֵל וְיִנְטָלְךָ וְיִנְטָאֵם כֹּל יְמֵי עוֹלָם" (ישעיהו סג, ט). הפסוק מדבר על מציאות של יהודי בשעת צרה, ונותן לנו הארה מדהימה- ש"בכל צרתם", כלומר בכל צרה של יהודי, "לו (לקב"ה) צר!", ... המשך בעמוד 2 <<<

אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה העלון טעון גיזיה
 תנ"ך ומועדי - 052-4008817 | tstudios.co.il | י"ד

מאד", נזקי המשיכה לנשים וממון, כל אלו נמצאים בספרי המוסר המקנים לנו את ההבנות השכליות הברורות, בכדי שאם חס ושלום לפתע יפתיע אותנו יצרנו ברעיונות שליליים, יהיה לנו מענה פנימי וכח שכלי לעמוד איתנים. ככל שההבנות שלנו יהיו ברורות וחזקות יותר כך הסיכוי שנתפתה ליפול קטן יותר. ניקח לדוגמה אדם שיש לו תאוות שינה. שמיכת הפוך המלטפת בעיקר בימי החורף הופכת לתענוג חייו. שעונים, טלפונים ממשפחה וחברים, כלום לא עוזר. מתעורר וחוזר לישון. "העוד חמש דק" בכל בוקר מסתיימים שוב בקימה בצהריים, וכך נראה מסע חייו. שריפה של זמן יקר מפז ללא כל תכלית. ניקח את היהודי היקר הזה וניתן לו הבנות שכליות דרך ספרי מוסר על ערך הזמן, על תכלית חייו, על אשה וילדים ועתיד מושלם שהוא מאבד בגלל תאוה זו, ולאט לאט הבנות אלו יחדרו לשכלו ולליבו. אם בעבר היה קם שמח בצהריים, לאחר שלמד והבין את הנזקים העתידיים בכך ששורף את חייו לריק, לפתע כאשר קם מאוחר כבר מרגיש רע עם עצמו.

ההבנות שקנה גרמו לו להבין שהוא כרגע טועה.

ככל שיעברו הימים וימשיך לקום מאוחר, תגבר האכזבה מעצמו וכבר יתחיל להבין שלחיות כך זה לא שייך. מי תנתחן עם בחור שמתעצל לקום בבוקר? ששורף את ימיו בשינה? שלא ממצה את עצמו ומתקדם בחייו? איך יתפקד כאבא ובעל? בית נורמלי מתפקד עם אבא שקם בצהריים? מה הילדים לומדים מאבא כזה? כמה מחלוקות עם האישה שדורשת מבעלה שינהל אורח חיים רגיל ובריא. בקיצור, הרס ממשי של חייו בהווה ובעתיד. אם יתמיד האדם בלימוד הנושא, לאט לאט הבנות אלו יהפכו למנוע פנימי בתוכו שיגרמו לו יום אחד לבוא ולקבל החלטה - "זהו! אני ממחר קם מוקדם! נגמר הסיפור פה.. חייב להתחיל לתפוס את עצמי!..".

בנקודה זו נשלב את הכלי השני שיעזור לנו לנצח את יצר הרע. הכלי השני מתייחס לנקודת המישור הגשמי. נסביר:

המישור הגשמי - הוא למעשה הורדה לשטח של ההבנות שקנינו בלימוד. ניקח את יכולתו של הגוף להתרגל למציאות חדשה ונתחיל לתרגל שינוי מעשי בשלבים ולאורך זמן. שינוי מהיר וחד יחזיק לזמן קצר אם בכלל, ולכן חשוב לפעול בצורה הדרגתית ומאוזנת. כיצד נעשה זאת? ניקח דף ועט ונבנה טבלה של ימי השבוע. טבלה זו תהיה למעשה טבלת הסתגלות למציאות חדשה. בטבלה זו נתחיל בשינוי קטן, הסתגלות איטית ומאוזנת שעם הזמן נתרגל אליה. הקבלה צריכה להיות משהו שאינו קשה מידי, אך מצד שני חייבת לייצר שינוי כלשהוא-עליית מדרגה. נמשיך כחודש ימים פעם בשבוע לקום מוקדם ובכל פעם שהצלחנו נסמן בטבלת הסתגלות שלנו סימון "וי" על אותו יום, אם היו נפילות זה דבר טבעי, לא להתרגש ופשוט להמשיך קדימה, לבדוק מדוע לא הצלחנו ולתקן את הגורם שהביא אותנו שוב ליפול. ליפול. יתכן ונפלונו כי לילה לפני ישנו מאד מאוחר, אז ביום למחרת, שקבענו לקום מוקדם, העייפות ניצחה אותנו ולא עמדנו בקבלה שקבלנו על עצמנו. לכן נוסף בטבלה לילה לפני היום שבו אנו אמורים לקום מוקדם את ההערה "לישון מוקדם", שתהווה תזכורת וגורם מתקן לכך שלא נחזור על אותה טעות.

המהנה ביותר הופכת עם הזמן להיות עוד משהו רגיל בחיינו. כמה מאתנו קנו רכב לאחרונה? לאלו שכן ודאי זכורה ההרגשה הנעימה בכניסה הראשונה לרכב. הניילונים, הריח, מושבי העור, הכפתורים, החימום בכיסאות ובהגה, הכל חדש! ההוראות לכל הנכנס לרכב ברורות "לא אוכלים ולא מעשנים ברכב, לנקות נעליים לפני שנכנסים בחורף, זבל רק במתקן מאחור בין המושבים..". אזהרות אלו נכונות רק בתחילה, אך כאשר יחלפו יום, יומיים, חודש חודשיים, ונתרגל לרכב, המציאות החדשה תהפוך לישנה וכל הכללים נמסים כלא היו- בכניסה לרכב נמצא את עצמנו ללא מקום לרגלים בגלל בקבוקי השתייה ותיק הטיולים מלפני חודש, עטיפות של ממתקים פזורים בכל מקום, חול הים עוד נשאר מפוזר עם הביסלי מבין הזמנים האחרון, וריח מגש הדגים שנשפך כבר חודש לא יוצא מהמושבים, וזה מעניין מישהו? העיקר שהאוטו נוסע ולוקח אותנו ממקום למקום. לא מתרגשים כבר ממושבי העור, לא מהכפתורים, לא מהחימום בכיסאות, ההתרגשות נעלמה, ירדה מיום ליום והרכב החדש כבר הפך למשהו רגיל בחיינו. כמה פעמים התרגשנו ממאכל מיוחד "איזה טעם! מממ..מדהים!..!", והחלטנו ששוב הולכים לאותה מסעדה ומזמינים את אותה מנה משובחת. ללא ספק זה עדיין טעים- אבל בפעם השנייה קצת פחות. ואם נחליט שכל יום נלך למסעדה וניקח את אותה מנה מדהימה פעם אחר פעם? כבר לא נתרגש ממנה כלל.

אין מה לעשות- הגוף מתרגל אחי ורעיי. זה כלל לכל עולם החומר. זה נכון גם למציאות שבה אדם יורד כביכול ברמת החומריות שלו. ניקח לדוגמה אדם שנכנס לצבא ומתחיל לישון באהל סיריים בטבח. ביום הראשון זה קשה ביום השני עם העייפות המתגברת זה קשה פחות, וביום השלישי אותו חייל כבר שוכח שהוא באהל ונרדם כמו תינוק. אדם שהיה רגיל לקום בצהריים והתקבל לעבודה המתחילה בשעות הבוקר יתכן וירגיש קושי ועייפות בימים הראשונים אך עם הזמן יתרגל גופו לשעות הקימה והשינה ולאחר זמן אף יתכן ויקום יקיצה טבעית בשעה הנצרכת. לאלו שהיו רגילים לקום מוקדם במשך שנים יש קושי להמשיך לישון מעבר לשעות שהתרגלו, וגם אם רוצים לא מצליחים.

בין אם זה לתאוות שלבסוף מואסים בהן כאשר חוזרות על עצמן, ובין אם זה למציאות שלעיתים קשה יותר, כגון קימה בבקרים וכו', להכל מתרגלים! ובתהליך התשובה שלנו החלק הקשה ביותר למעשה זה שבירת הרגלים שהיינו רגילים אליהם במשך שנים. את כח זה של הגוף המסוגל להתרגל למציאות חדשה ניקח אל עולם התאוות ונלמד כיצד להשתמש בו על מנת לנצח את יצרנו הרע. בכדי לנצח במלחמה זו, באותה 'מריבה' של נקודת המצה אל מול עולם התאוות חייבים לפעול בשני מישורים בו זמנית:

במישור השכלי - לימוד מעמיק בנושא תאוות הגוף, השפעותיהן ונזקיהן, זאת על מנת שנקנה את הכלים השכליים להבין את גודל הנזקים של תאוות אסורות לנשמתנו וגופנו. מה עושים הלכה למעשה? קונים ספרים וקובעים לימוד יום יומי ויציב בנושא ההשפעות השליליות של תאוות אסורות על חייו. אכילה, שמירת הגוף כחלק מנושא של "ונשמרתם לנפשותיכם

כן, בכל צרה שיש לנו, בכל קושי וניסיון אל מול יצרנו הרע, הקב"ה איתנו! מצטער איתנו! ואם רק נרגיש את הבורא איתנו מיד יתקיים בנו המשך הפסוק "וּמְלֹאךָ פְּנֵי הוֹשִׁיעַם, בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא גֹאֵלם וַיִּנְטְלֵם וַיִּנְשָׂאם כָּל יְמֵי עוֹלָם" כן, אם רק נרגיש שהקב"ה איתנו ממש נזכה לישועות, לאהבתו יתברך, לגאולה ולבסוף גם לעליה רוחנית בבחינת "וינשאם", ומתוך החושך יצא אור גדול! אמת, לבד מול יצר הרע אי אפשר לנצח, אך ככל שנרגיש ונפנים את בחינת "לו צר" שהקב"ה איתנו בתוך הצרה אז ודאי שהמערכה אל מול יצר הרע תראה אחרת. אם אדם יוצא להילחם ללא כלי מלחמה אל מול אויב מאומן היטב החמוש בכלי נשק משובכללים אז ודאי שהסיכויים לנצח כמעט אפסיים והפחד גדול. אם נסביר לאותו אדם שגם לו נותנים צבא של אנשים עם כלי נשק הבאים איתו להילחם יחד באויב אז ודאי שירגיש טוב יותר לקראת המלחמה ופחדיו יתמעטו. אם נאמר לאותו אדם שכרגע נותנים לו בנוסף גם את כל צבאות העולם, פצצות רגילות ואטום, חיל רגלים, מטוסים וטנקים אל מול אותו אויב, פחדיו כמעט ויעלמו לגמרי שהרי כוחו רב בעשרות מונים מכח האויב. ומה יקרה אם נאמר לאותו אדם שנותנים לו את הבורא יתברך איתו? כח אינסופי הגדול בעולם שאין שום כח שיכול לעמוד מולו!- מה יקרה אז? הפחד יעלם לגמרי! רועג ושלווה יכנסו לליבו, ולמרות שהאויב מולו כרגע- הוא רגוע ושלי, יודע שהוא עם כח אינסופי שאף כח לא יכול לנצחו, וכאן סוד הניצחון אל מול יצרנו הרע!

יצר הרע נראה מאיים, חזק, בלוע בתוכנו, אבל כל זה נעלם ומתאפס אל מול האינסוף ברוך הוא!

העניין הוא שאנו לא לוקחים את הבורא יתברך איתנו למלחמה, לא מרגישים שהוא איתנו ולכן חייו נראים כך- מלאים פחדים, חששות, מרמורים ונפילות. מתי יבוא הניצחון? כאשר נבין ונפנים שהקב"ה הוא אבא שתמיד אתנו ולא משנה לאיזה נקודה נפלנו! הוא איתנו כי אנו בניו, שנאמר "בְּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד,א), ומנהגו של עולם הוא שאבא מוכן לתת הכל למען בניו, ובטח ובטח להגן ולשמור עליהם מפני אויבים. ההרגשה הזו שיש איתי את הבורא יתברך מעלימה כל חשש, מכל אויב, ובכלל זה גם את יצרנו הרע. בזה תלוי ניצחוננו! רבן גמליאל דורש מאתנו שניקח את כח ה'מצה' שמשמעותה מריבה ונצח במלחמה בכל כוחנו להשבת עולמנו הרוחני וקבלת שליטה על חייו, לא עוד עבדים ליצר, מהיום מרגישים ממש שהקב"ה איתנו בכל רגע ורגע ורק כך מנצחים כל כח שיבוא למולנו!

המריבה השנייה בבחינת ה'מצה' שעלינו לפתח היא אל מול הגוף ועולם התאוות שלנו. עלינו לדעת שאדם הכבול בתאוות ליבו הוא העבד השלם. לעיתים אנו מרגישים שאין בכוחנו להתגבר ולנצח במלחמה זו. אוכל, שינה, סיגריות, פריצות, ממון, כל כך הרבה חזיתות בעולמנו הגשמי. איך אפשר להילחם בהן? מה הסיכוי לנצח? לפני שנסביר כיצד לנצח במערכה הזו ואיך נכון לפעול חשוב שנבין כיצד מערכת התאוות של גופנו פועלת, ולאחר שנבין זאת נסביר כיצד גם לנצח אותה. הגוף הוא חומרי אחי ורעיי. מטבעו הוא מתרגל להנאות, עד כדי כך שכל הנאה חדשה וגם

השלום...וזולת זה, אם נתפתה אחר מחשבותינו ועניות דעתנו, לא נצלח לכל" מדהים. הרב ממשין ומוסיף שבכדי לכדי לרכו את הבריאה לנקודה אחת בה ילכו הבוראים כולם בדרך הנכונה ולא יהיו מחלוקות בעולם ציווה עלינו הבורא לשמוע לחכמים. החכם מהיכן לוקח את חכמתו? כפי שלמדנו, מהתורה האינוסופית. נמצא אם כן שבשמיעה לחכם נתלכד כולנו לחכמה האינוסופית ולרצונו יתברך ורק כך תגיע הבריאה לשלמותה! מסיים הרב ואומר שרק בדרך זו בה נשים את שכלנו בצד נגיע לדרך הנכונה בה שרויה הברכה וההצלחה!

לכן, מהיום מקשיבים לרבן גמליאל וזוכים לאותה בחינה של 'מצה' הנקראת מריבה, עושים ריב עצום עם שכלנו ודעותינו, לבטלם ביטול גמור אל מול דעת גדולי ישראל ותורתנו הקדושה! רק כך נהפוך לבני חורין אמיתיים!

המריבה הרביעית - המצה הרומזת למריבה
מלמדת אותנו לברוח ממריבות ומחלוקות. המחלוקות משטעת הורסת ומחריבה כל חלקה טובה בנפשו של יהודי ובעם ישראל. אנו מחויבים ללמוד הלכות לשון הרע ולדעת שיש כללים ברורים מתי מותר או צריך לדבר, ומתי אפשר לשמוע אחרים, בכדי שחש ושלום לא נקבל או ניתן מידע שלילי על יהודי וניצור ריחוק והתפלגות מיהודים אחרים. הרצון שלנו לרחוק ולשמוע מידע עסיסי מחריב חיים של אנשים גם אם אנו לא מעורבים באופן ישיר. בזה שהקשבנו ללשון הרע, קבלנו דבר רכילות, הפכנו לחלק משרשרת ארוכה שסופה צער ויגון של משפחות. לכן מהיום אם נישא אליך משהו שטוען שבידו מידע 'לתועלת', יש לבדוק האם יודע הוא את התנאים לדיבור לתועלת אותם כתב החפץ חיים ז"ע"א. נכניס כאן את שבעת הכללים בהם מותר לדבר בגנות יהודי לתועלת. אם ראה אדם שנעשה נזק כלשהו לחברו מותר לו לספר בכדי להזהירו ולהצילו בתנאי שיתקיימו שבעת התנאים הבאים:

1. שיראה המספר את הדבר בעצמו, או שיתברר לו הדבר, ולא יספר על סמך שמיעה מאחרים.
 2. לפני שמדבר יתבונן היטב ויבדוק האם על פי דרכי התורה יש כאן מציאות של עבירה.
 3. שיוכיח את החוטא בתחילה בלשון רכה, אולי יחזור בו.
 4. שלא יגדיל העוולה יותר ממה שהיא, אלא יספר האמת ללא גוזמא.
 5. שיכוון לתועלת, ולא יכוון ליהנות מסיפור הפגם על חבירו, וכן לא יספר מתוך שנאה שיש לו עליו זה מכבר.
 6. יבדוק אם יכול לסדר את העניין כך שיפתר ללא דיבור הגנות.
 7. שלא יגרם נזק לבעל הגנות יותר משהיה פוסק לו בית דין.
- ללא ספק שעמידה בכללים אלו תרבה שלום ותמנע מחלוקות מיותרות!
- מצה פירוש רביעי - הזוהר הקדוש (ח"ב קפג, ב) קורא למצה "מיכלא דמהינותא", דהיינו 'לחם האמונה'. בעל ה'פרי צדיק' (מאמרי פסח ט) כתב: "על ידי אכילת המצה בליל הסדר בכוונה הראויה, זוכים לאמונה, ועל ידי אכילת המצה בכל שבעת ימי הפסח, זוכים להשריש ולקבוע בלב את אותה האמונה" כן אחיי רועיי. המצה משמעותה 'אמונה', והיא קרויה לחם האמונה! מדוע המצה נקראת לחם האמונה?

יש לדעת אחיי רועיי שכל מה שמוסרים לנו חכמי ישראל, הכל נובע מתורתנו הקדושה שניתנה מהבורא יתברך. הרב פוסק על פי מה שכתוב בתורה ולא מתוך מחשבתו האישית או רצונו. בני אדם גדולים ככל שיהיו הרי הם מוגבלים בשכלם. מה שהיה נכון פעם בתחומי נפש האדם, נפסל היום על ידי אנשי מחקר ומדע, ומה שהיום נכון יפסל על ידי אנשי מחקר ומדע בעתיד. בכל דור ודור חושבים אותם חכמים כי הם "החכמים ביותר", עד שיבואו חכמים "גדולים מהם" ויפסלו גם אותם. זה מסלול החכמה הרגילה, תגלית מדעית, מסיבת עיתונאים, הצהרות, ושוב תגלית מדעית חדשה עם מסיבת עיתונאים שפוסלת את הקודמת. גלגל של הבנות ושכל מוגבל שאינו נגמר וגם אינו יגמר. אך יש חכמה אחרת - החכמה האלוקית של הבורא יתברך!

החכמה האלוקית שונה לגמרי. היא נצחית ואינוסופית.

בתוכה חבויים כל סודות הבריאה ותכליתה - הבריאה כולה כולל ארבעת העולמות (אצילות, בריאה, יצירה ועשיה), היקום כולו הנפרש לחלל אינוסופי ובו שמש עם מיליארדי כוכבי לכת הנעים יחד בחלל, תלויים באוויר בדממה ובדיוק מושלם, ללא שוטרי תנועה או רמזורים המכוונים את דרכם. בנוסף אליהם פה בעולמנו שמיים וארץ, בני אדם ובעלי חיים שנבראו במושלמות וחכמה אינוסופית של הבורא יתברך הנכנסת לכל תכונה ותכונה הנצרכת לכל בעל חיים על פי צרכיו - לטורפים שיניים חדות, לגמל חיית המדבר דבשת לאכסן נוזלים, לדגי הים זימים לנשימה מתחת לפני המים, מושלמות אחיי רועיי, חד משמעית! בתוך מכלול של מושלמות אינוסופית זו גם נמצאת ההדרכה וההכוונה המושלמת לבניו אוהביו של הבורא יתברך. כיצד לחיות נכון ומה נכון בכל תחומי החיים. כיצד קמים בבוקר, מה נכון לאכול ולשתות, זוגיות, חינוך ילדים, הכל נמצא בתורתנו הקדושה! כל זאת בכדי שנגשים את תכליתנו בעולם בצורה המושלמת. התורה היא 'מסמך אלוקי' בו נמצאת החכמה האלוקית האינוסופית של מי שאמר והיה העולם. לכן, כאשר אדם שומע לחכם הוא למעשה מקבל את רצונו יתברך ממעמקי התורה אל תוך ביתו, אל אשתו ילדיו וסביבתו, בצורה המושלמת!

מדהים לראות את דברי ספר 'החינוך' במצוה תצ' הכותב בלשונו הנפלאה על מצוה זו של שמיעה לחכמים:

"לפי שדעות בני אדם חלוקין זה מזה, לא ישתוו לעולם הרבה דעות בדברים. וידע אדון הכל ברוך הוא שאילו תהיה כוונת כתובי התורה מסורה ביד כל אחד ואחד מבני אדם, איש איש כפי שכלו, יפרש כל אחד מהם דברי התורה כפי סברתו, וירבה המחלוקת בישראל במשמעות המצוות ותיעשה התורה ככמה תורות"

כותב בעל ספר החינוך שמכיוון שבני אדם שונים בדעותיהם מתחלקים הם להמון צורות חשיבה והשקפה בנוגע לדרך החיים. במצב שכזה העולם יהיה כולו גדוש במחלוקות. כל אחד אוזח בשיטתו ואין דרך אחת נכונה שתוביל את כולם. מה עשה הקב"ה?

ממשיך הרב וכותב: "על כן אלקינו שהוא אדון כל החכמות השלים תורתנו תורת אמת עם המצוה הזאת, שציונו להתנהג בה על פי הפירוש האמיתי המקובל לחכמינו הקדמונים עליהם

לאחר כחודש נוסף לנו עוד יום, וכך נחזור על פעולה זו חודש אחר חודש. יש לזכור שכל העת ממשיכים לפעול גם במישור השכלי בלימוד מוסר בנושא. לימוד זה יתן רוח גבית ותמיכה להחלטה שקבלנו על עצמנו. לאחר תקופה של כמה חודשים לפתע נמצא למולנו אדם שלמעשה קם כל יום בבקרים. התהליך האיטי וההדרגתי אפשר לנו להשתנות בצורה שהצלחנו לעמוד בה, ולאחר זמן הקימה בבוקר הפכה לחלק ממצאות חיינו, דבר שאנו רגילים בו. הגוף התרגל לשינה וקימה בשעה מסוימת, ואותה התורה שינה שהרסה את חיינו נוצחה באופן הדרגתי ומאוזן ולמולנו ניצבת טבלה המלאה בבקרים המלאים תוכן והתעלות רוחנית.

זאת הנקודה שחייבים להבין בבחינת המצה' (מריבה ומלחמה כנגד יצר הרע), שהכל עניין של רגילות בחיים.

אמר לי פעם בחור אחד "בלי לנסוע בשבת? ציצית בקיץ? איך אפשר?" זה היה לפני שנה בערך. מאז עשינו עבודה בשני המישורים, האחד לימוד על ערך השבת והציצית, ויחד עם זאת נקודות קטנות מעשיות בשטח בשמירת שבת וציצית שלאט לאט הלכו ונוספו, עד שכיום בחסד ה' השבת והציצית הפכו לחלק בלתי נפרד מחיי, שהוא לא מסוגל לחיות בלעדיה!

מהלך זה ניתן לקחת לכל נקודה בחיינו - צניעות, לימוד תורה, כל נושא! כן, הכל עניין של רגילות אחיי רועיי!

לשם כך באה בחינה זו של המצה' שאותה מעורר רבן גמליאל בכל אחד ואחת מאתנו. רבן גמליאל אומר לכל יהודי שיקח את בחינת המצה שמשמעותה מריבה, ויצא 'לריב' עם יצרו. מלחמה זו חייבת להתבצע עם הכלים הנכונים בשני המישורים כפי שכתבנו. רק כך ודאי נצא מעבודת יצר הרע ונהפוך לבני חורין.

המריבה השלישית בבחינת 'מצה' שעלינו לעשות היא אל מול דעותינו המשובשות והשגויות. כואב לראות יהודים יקרים המקיימים תורה ומצוות, מקפידים על קלה כבחמורה אך דעותיהם ומחשבותיהם אינם ברוח חכמי ישראל. יש לדעת שלקיים מצוות זה החלק הקל בעבודת הבורא. להתעטף בציצית ולנענע לולב גם גוי יכול. אלו פעולות חיזונית בעלות משמעות אדירה ואינוסופית, אך עיקר היהודי נמצא בפנימיותו, בעולמו המחשבתי וההשקפתי, ובזה אנו נבדלים משאר העולם. המיוחדות ביהודי שהוא מסוגל לבטל את האני' הפנימי שלו, את מחשבותיו ודעותיו, ולשים את שכלו בצד. כן אחיי רועיי, כולנו מחויבים לשים את שכלנו בצד ולהקשיב לחכמי ישראל. החיוב למצווה זו מצוי בפסוקים: "וְשָׁמַרְתָּ לְעִשׂוֹת כָּל אֲשֶׁר יִרְוֶךָ... עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִרְוֶךָ וְעַל הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יִאמְרוּ לְךָ תִּשְׁעָה, לֹא תִסֹּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּדוּ לְךָ יְאִי... (דברים יז, יא-יב) זו אינה המלצה. זו חובה. כל יהודי מחויב במצוות עשה מן התורה לשמוע בקול דברי חכמים ("ככל אשר יורוך") ואם אינו מקשיב לדברי חכמים הוא מבטל מצוות לא תעשה ("לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך"). יבואו הרחוקים ויאמרו "למה שאשמע לבשר ודם? במה הוא שונה ממני? סבא שלי היה פרופסור, סבתי הייתה שופטת בבית משפט העליון, וכי הם לא חכמים?"

וסולד ממנו. המרור מסמל בהגדה את המרירות והקשיים שסבלו עם ישראל במצרים כפי שאנו אומרים "מרור זה שָׁאָנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם מַה? עַל שׁוֹם מַה? שָׁמְרוּ הַמִּצְוֹת אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם", לכן, חכמים תקנו לאכול את המרור בכדי שזכור את אותה מרירות שחינו במצרים. כיצד זה קשור אלינו היום ומה רצה רבן גמליאל ללמדנו בימינו כאשר אנו מסובים סביב לשולחן והמרור מונח לפנינו? ידוע אחי ורעיי שבחינת ה'מרור' עדיין חיה ונושמת בימינו אנו.

איך אחד שאין לו קשיים וניסיונות בחיים, תקופות מרות ששום דבר לא מצליח לנו.

כאילו בשמיים חסמו את הרקיעים ואף תפילה לא עולה. מעין גל כזה של מרות שלא נגמרת. בעיות בפרנסה, בריאות, חינוך הילדים, הכל הולך קשה ומרגישים שזהו, אין כבר כח! מה עושים בזמנים שכאלה? לפני הכל חשוב שנדע שזמנים אלו של 'מרור' מעידים על שתי נקודות נפלאות.

הנקודה הראשונה - קושי ומרות מעידים על כך שאנחנו לפני צמיחה ועליית מדרגה. הקושי בונה את האדם ולוקח אותו לנקודות גבוהות יותר. ללא ספק שיכולותיו של לוחם בסירת גבוהות יותר מאשר חייל המשמש כמוכר בשקם. מדוע יכולותיהם שונות? כי האחד עבר מסלול קשה ומפרך שהפך אותו ללוחם מובחר ובעל יכולות המסוגל להתמודד מול כל קושי, והשני שלא עבר מסלול הכשרה קשה, אינו מסוגל באמת לעמוד מול אתגרים קשים ומורכבים. נמצא אם כן שקושי מכין ובונה לעמוד בהצלחה אל מול אתגרי החיים, הקושי מאפשר לי להגיע לנקודות גבוהות יותר ולנהל הצלחה! לכן יש לשמוח אם משמיים נתנו לנו קושי, כי בקושי זה אנו נבנים, מתעלים, ומתחברים לבורא יתברך.

הנקודה השנייה - אנו מחויבים לדעת כלל, אם מר לנו- זה סימן שאוהבים אותנו. זה נשמע לא הגיוני כי בדרך כלל התרגלנו בעולמנו שאת מי שאוהבים מלטפים, וזה נכון, אבל הנקודה היותר עמוקה היא שאת מי שבאמת אוהבים - מוכיחים ומייסרים! כן, חבר שאוהבים ורואים שהולך בדרך לא נכונה, מסתובב עם אנשים לא טובים, מסתבך, ויורד לתרבות רעה, מי יוכיח אותו? רק אלה שאוהבים אותו! אלו ששונאים אותו ישמחו לראות אותו יורד לתרבות רעה ו'נכחד' רוחנית. לכן המושג 'מרירות' שממורים אותו משמיים- מראה על דאגה, אהבה ואכפתיות של הבורא יתברך כלפינו ולכן חייבים לשנות את הראש בשעת קשיים וניסיונות ולדעת שאם מר לי- אוהבים אותי. אני חשוב בשמיים ודואגים לי, מאותתים לי שאשנה את דרכי! לכן אומר שלמה המלך מפורשות "כי את אֶשֶׁר יִצְהַב ה' יוֹכֵחַ וְיִכָּאֵב אֶת בְּנֵי יִרְצָה". כן, הקב"ה מוכיח את מי שהוא אוהב ודואג לו! רש"י פירש בלשונו הנפלאה "וכאב את בן ירצה- שרוצה בבנו להטיב לו ויפייסוהו לאחר שמכחו בשבט כן יערב לך הטובה אחר המכה". רש"י שכותב שאותה מכה באה בשביל להטיב ליהודי, ורק לאחר המכה, כאשר משנה האדם את דרכו יבין עד כמה היא הייתה ערבה ומתוקה!

לאחר שהבנו את נקודת ה'מרור' ומדוע היא באה, מגיעה השאלה הגדולה - איך מתמודדים בזמנים שכאלה? מה עושים? כיצד מצליחים להתרומם ולהתמודד אל מול אותה מרות של קשיים וניסיונות?

מאותו לחם נפלא- האדם משקיע, טורח, יגע, מזיע, אך חייב לבסוף להבין שהכל שייך רק לו יתברך! כולנו טועים בדבר זה כאשר משקיעים במשהו ומרגישים ש'אנחנו' עשינו, 'אנחנו' פעלנו. חייב לדעת שכל מה שעשינו זה מצוין, אבל יש רק מחליט אחד אם ההשקעה שלנו תתקיים ותהיה מבורכת- וזה הבורא יתברך. אדם משקיע בשטח, מביא קבלן, מהנדסים, בונה במשך שנים, ולבסוף רואה שעומדת למולו וילה לתפארת! חשוב שאותו אדם ידע נאמנה שכל מה שהוא הביא איתו זה רק את רצונו- בחירתו החופשית לבנות.

גם את האפשרות לבחור נותן לו הבורא יתברך שהרי רק אדם 'חזי' יכול לבחור וכל חיותו ממנו יתברך.

נמצא אם כן, שחיותינו הנותנת לנו אפשרות לבחור, היא ממנו יתברך, הכוחות לחשוב, לעבוד, לעמול, להביא מהנדסים, לחשב חישובים, להתייעץ, הכל גם ודאי ממנו יתברך שנותן לנו את הכח בשכלנו וגופנו. וגם לבסוף אם תהיה הברכה שורה בבית או חס ושלום להיפך- גם זה רק בגזרתו יתברך! נמצא אם כן שהכל שלו! סיכם זאת רבי אלעזר 'איש ברתותא' במשנה באבות שאמר "אתה ושלך, שלו!", (משנה אבות ג,ז). מכאן נבין מדוע מברכים על הלחם- "המוציא לחם מן הארץ", שהלחם מוציא אותי מ'הארץ'- מבחינת הארציות שלי, מאותה הרגשה ש'אני' פועל, ש'אני' עושה, מהרגשת כוחי ועוצם ידי ולמעשה מחדיר בי את האמונה שיש משיגה והכל רק בידיו! מפה גם נגלה מדוע אמרו דוד המלך ורש"י הקדוש שהלחם "משיבי את הלב" ולא את הבטן! ידוע שבלב שוכנת דרגה רוחנית הנקראת 'רוח'. הרוח למעשה מסמלת את בחירתו החופשית של האדם, לאן 'רוחו' נושבת, לאיזה כיוון מחשבותיו רצות- האם לחדר השמאלי שבלב- שם שוכן יצר הרע הטוען ל'כחי ועוצם ידי', או לחדר הימני שבלב, משכן יצר הטוב- שמבין שהכל ממנו יתברך! ואת נקודה זו שהיצר הרע רָעַב וצמא לעורר בקרבנו, 'משיבי' וממלא הלחם, כאשר מכריזים נאמנה שלמרות שטרחנו ויגענו- הכל רק ממנו יתברך, ובכך נתקנת בחינת ה'אמונה' בקרבנו.

זו הסיבה שהמצה נקראת 'לחם האמונה', כי בחג הפסח צריך אדם לקנות את האמונה שגם אם בחר ורצה לצאת מ'מצרים' הפרטית שלו- אם וזה בכך זה הכל מתנת אל מהבורא יתברך, וחובה עלינו כל העת 'להשביע' את יצרנו הרע השוכן בליבנו שרעב ומשתוקק להפילנו בדמיונות אלו של "כוחי ועוצם ידי" שלבסוף גורמות לאדם לאבד את בחינת ה'מצה' בקרבנו בכך שתופח בגאוה, ומיד נכנסת בו בחינת ה'חמץ' הגורמת לו להחמיץ את תכליתו בעולם. לכן נזהרו חכמים כל כך בעשיית המצה, שהכל יעשה בהידורי הידורים, מפני שכח האמונה מצוי בה, והאמונה היא הכל! לכן זעק רבן גמליאל באומרו 'מצה' שנבין עד כמה גדול חיובנו לחיות אמונה.

נסיים במה שסיים רבן גמליאל באומרו מרור, שאילולא לא הבין את משמעות זאת לא יצא ידי חובה, ועדיין הוא עבד במצרים. מה משמעות ה'מרור' בחיינו? כיצד זה מתחבר ליציאת מצרים הפרטית שלנו?

מרור - ידוע אחי ורעיי שהמילה מרור היא מלשון 'מרות', כאדם הטועם מאכל מר לפיו

ממתי שמענו על לחם שהוא מסוג אמונה? יש לחם כוסמין, לחם שיפון, אבל לחם אמונה? מה המשמעות של המושג 'לחם אמונה'? של אותה מצה שרבן גמליאל דורש מאתנו שנכניס לליבנו? בכדי להבין את המושג לחם האמונה עלינו להבין את תפקידו של הלחם, וכיצד הוא מתחבר אלינו כבחינה של אמונה בחיים.

זה ברור לכולנו שללחם יש מקום מיוחד בעולמנו. הוא היחיד במזון האדם שתקנו עליו הכנה מיוחדת לפני אכילתו בדמות נטילת ידיים עם ברכה, יש לו ברכה משלו "המוציא לחם מן הארץ" ושיא השיאים ברכה מיוחדת- ברכת המזון, שהיא היחידה מהברכות שהיא מהתורה. בנוסף אנו מקיימים בו עשר מצוות- "לא תחרוש בשור וחמור", "שדך לא תזרע כלאים", לקט, שכחה, פאה, ביכורים, תרומה, מעשר ראשון, מעשר שני או מעשר עני וחלה. ללא ספק מצוות רבות המביאות לידי כך שארגייה רוחנית אדירה מצויה בו, עניינים גבוהים ונשגבים מאתנו, כפי שכתב הבן איש חי (שנה א אמור, ה) "בכל מלאכה (בעשיית הלחם) נעשה ברור ניצוצי קדושה כנודע", כלומר שכל פעולה בו עושה ברורים ופעולות בעליונים. לכן חשוב שנדע שמלבד שהלחם משיבי ומזין את גופנו, יש לו חלק רוחני ומשמעותי המחבר אותנו דווקא לאמונה, ומכאן שמו 'לחם האמונה'! כיצד זה קורה? כיצד הלחם מחבר אותנו למושג אמונה? בכדי להבין זאת ניגש לדוד מלכא משיחא, דוד המלך שכתב - "וְיִין יְשַׁמַּח לִבִּי אֲנֹשׁ לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמָן וְלַחֵם לֵבָב אֲנֹשׁ יִסְעֵד" (תהילים קד טו).

דוד המלך כותב שלחם לבב אנוש יסעד, כלומר שהלחם משיבי את הלב. גם רש"י כתב זאת באומרו "ולחם- אשר לב אנוש יסעד", כלומר שהלב סועד, דהיינו משיבי את הלב. כולנו ודאי תמהים-

לחם משיבי את הלב? הלחם משיבי את בטננו!

איך אפשר לומר שהלחם משיבי את הלב? וכיצד זה מתחבר לאמונה? בכדי להבין זאת עלינו להתבונן על תהליך יצירת הלחם.

הלחם דורש מהאדם עשר מלאכות ועבודה רבה- חרישה, זריעה, קצירה, דישה, זריה, ברירה, טחינה, הרקדה, לישה ואפיה. מה הפלא? האדם חורש את שדהו, זורע, קוצר את התבואה, דש, זורה (מפריד את המוץ מהתבואה ברוח), בורר, טוחן, מרקד (מסנן את האוכל), לש את הבצק ולבסוף לאחר הכל מכניס את הבצק לתנור ואופה אותו. המדהים הוא שלאחר כל זאת בשעה שהאדם בא לבדך על הלחם הוא מכריז ואומר "המוציא לחם מן הארץ!" כולם ודאי שואלים- המוציא לחם מן הארץ?! וכי הלחם יצא מהארץ?! הלחם יצא מהתנור, ממלאכות רבות והשקעה שלי! איך אפשר לומר שיצא מהאדמה? וכי ראינו 'שדה לחמים'? ראינו שדה עגבניות, שדה מלפפונים, שדה אבטיחים ושם באמת ראינו שיצאו מהאדמה ונכון לבדך עליהם "בורא פרי האדמה", אבל הלחם? הלחם נוצר מיגיע כפינו ומזיעה ועבודה קשה. מה לא עשינו בשתי ידינו, מלאכות רבות וטרחה כה רבה, ולבסוף באים ואומרים שהוא יצא מהארץ?! מה איתך? מה עם כל הזמן שהשקעת? איפה אני כאן בסיפור אחרי כל השעות בשדה וההשקעה הרבה?!

אלא אחי ורעיי שפה הנקודה הנלמדת לכולנו

התשובה לכך נמצאת בתוך ההגדה – נתבונן פנימה: כאשר אנו קוראים את ההגדה אנו מגיעים לקטע המרור שם אנו מצווים לפעול בצורה הבאה:

כָּל אֶחָד מֵהַמַּסְבִּים לֹקֵחַ כְּזֵית מְרוֹר וּמְטַבֵּלוֹ בְּחֻרְסֵת, חוֹזֵר וּמְנַעַר הַחֻרְסֵת, מְבַרְךְ וְאוֹכֵל בְּלִי הַסֶּבֶה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר"

לכולנו מיד עולה קושי! מדוע לפתע אנו מברכים על דבר שמשמעותו סבל וייסורים? הרי המרור בפשט מסמל בהגדה את כל אותה תקופה של עבדות קשה במצרים, ובעיומק הוא מייצג את כל אותם קשיים וסבל שאנו חווים בחיים! כיצד ניתן לברך ולהודות בשמחה על דבר שכזה? התשובה היא שבערב פסח אנו כבר בנקודה של בני חורין. בלילה זה אנו יוצאים מתוך מסלול החיים הרגיל ומתעלים לנקודת אמונה גבוה יותר ומבינים שיש תכלית ועלייה רוחנית בכל קושי ומרות בחיים! לכן אנו מצווים לברך על המרור! אנו מברכים ומודים לבורא יתברך על המרות שבניסיונות ועל הקשיים, כי מבינים ששם הצמיחה שלנו ושהקושי והניסיון מגיע ממקום אוהב שבה רק לקרב אותנו אליו!

נמשיך ונראה דבר מדהים עוד יותר – בהמשך אנו נכנסים בהגדה לשלב ה'פורך', בו אנו מצווים לפעול באופן הבא: "כָּל אֶחָד מֵהַמַּסְבִּים לֹקֵחַ כְּזֵית מִן הַמִּצָּה הַשְּׁלִישִׁית עִם כְּזֵית מְרוֹר וְכוּרְכִים יַחַד, אוֹכְלִים בְּהַסֶּבֶה וּבְלִי בְרָכָה. לִפְנֵי אֲכָלוֹ אוֹמְרִי: זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הַלַּל בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָסֵם: הָיָה כּוֹרֵךְ פֶּסַח מִצָּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקַיֵּם מֵה שְׁנָאֵמְרוּ: עַל מִצְוֹת וּמְרִירִים יֵאָכְלוּ"

מדהים. לוקחים את המרור ובהמשך כורכים אותו, עוטפים אותו במצה! למי שכבר שכח למדנו שהמצה מסמלת את האמונה, ומכאן נבין את התרופה לכולנו בשעות של מרירות.

כשם שאת המרור יש לכרוך במצה, כך זמנים של מרירות וקשיים יש 'לכרוך' באותה 'מצה' בחינה של אמונה ולעשותם יחידה אחת!

כן, רק אמונה תחזיק אותנו בשעות של מרות, וכשם שכורכים ספר, על מנת להגן עליו בפני נפילות וקרעים, כך צריך לכרוך ולעטוף את הניסיונות במצה, באותה בחינה של אמונה, שתגן עלינו בשעות קושי שלא ניפול או נפגע. זאת העצה הנפלאה שלומדים בנקודת המרור, ושאותה בקש רבן גמליאל ללמדנו – שזמנים של מרירות הן נקודות עלייה נפלאות, ובכדי לעבור אותן נכון ולהתקרב לבורא עלינו 'לכורכן במצה', באמונה אמיתית המושרשת בהבנה שבתוך הקושי הזה נמצאת הישועה שלי. מדהים לראות שדווקא הלל הזקן מוזכר בהגדה כמי שהיה כורך את המצה והמרור יחד, ולא לחינם. תמיד כך הייתה דרכו של הלל - לכרוך באמונה נקודות של 'מרות' שפגש בחייו. נראה שתי דוגמאות נפלאות לכך - מספרת הגמרא על גר אחד שביקש להתגייר תוך כדי לימוד כל התורה על רגל אחת. לאחר שנדחה על ידי שמאי, החליט אותו גר לבוא אל הלל הזקן. הלל גייר אותו ואמר לו: "דעלך סני - לחברך לא תעביד. זו היא כל התורה כולה, ואיך פירושה הוא, זיל גמור". הלל הזקן אמר לאותו גר - מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך, זו תמצית כל התורה כולה "על רגל אחת", ואת שאר פירוש התורה

בורא יתברך מצאנו במפגש בין הקב"ה למשה רבנו בסנה. ניכנס לזו שיח בין הבורא יתברך למשה רבנו ונגלה עד כמה העולם מושגח, עד כמה הקב"ה שומע את תפילתנו ויחד איתנו גם בשעת קושי ומרירות ומה גודל החיוב לחיות אמונה שלמה ואמיתית! הקב"ה אומר למשה רבנו כי שמע את זעקתם של בניו והגיע הזמן לגאלם "וַיֹּאמֶר ה' רֵאה רְאִיתִי אֶת עַמִּי עֲמִי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִכִּי נִגְשִׂיוּ כִי יִדְעָתִי אֶת מְכַאֲבֵיו" (שמות ג, ז). הקב"ה אומר למשה אני שומע ומרגיש את כאב בניי, התפילות שלהם מגיעות אליי! לפעמים אדם מתפלל ולא רואה שום תוצאה או שינוי ומתחיל להרגיש בליבו "אולי אני סתם מתפלל? ממילא לא שומעים אותי, לא רואים אותי, שום דבר לא משתנה..."

אז לדעת נאמנה! - זה פסוק מפורש בו הקב"ה מודיע לנו שהוא איתנו יד ביד מכל הבחינות, ראייה, שמיעה והרגשה!

"וַיֹּאמֶר ה' רֵאה רְאִיתִי אֶת עַמִּי עֲמִי... וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי... יִדְעָתִי אֶת מְכַאֲבֵיו", זאת ההבנה הראשונה והבסיסית לעמידה מול ניסיונות וקניית אמונה- הקב"ה רואה אותנו, שומע אותנו, ומרגיש את הכאב שלנו. יתרה מכך אם אתה לא רואה אף ישועה בשטח זה לא אומר כלום. המציאות האמיתית היא שהישועה כבר חיה וקיימת: "וַיֹּאֲרֶד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם וְלְהַעֲלֹתוֹ מִן הָאֶרֶץ הַהִוא אֶל אֶרֶץ סוּבָה וְרַחְבָּה אֶל אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וְדָבָשׁ" (שמות ג, ח). הקב"ה אומר מפורשות שהוא נמצא בתוך העם, יורד אליהם, וכבר הישועה מוכנה לעתיד לבוא. כך גם איתנו, צריך לדעת שזו המציאות, שהקב"ה איתנו ממש בתוך הצרה שנאמר "בְּכָל צָרָתָם לֹא [לו] צָר", כן, בכל צרה שלנו גם "לך", כלומר לקב"ה, יש צער והוא מצטער איתנו! היכן הבעיה? הבעיה היא אצלנו. שאנו רוצים תוצאות מיידיות, ואם לא ראינו שינוי אז כבר עולה בליבנו הרגשה של "מה יהיה, ואיך יהיה...".

לכן חשוב לדעת- הקב"ה אומר מפורשות "וַיֹּאֲרֶד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם וְלְהַעֲלֹתוֹ... אֶל אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וְדָבָשׁ...". הקב"ה יורד אלינו, הוא איתנו בתוכנו, נמצא כאן להעלות אותנו, להושיע אותנו ולתת לנו את המתוק והטוב ביותר בבחינת זבת חלב ודבש!

לכן צריך להפנים שזה רק עניין של זמן עד שנקבל את הישועה בשעת קושי.

לעיתים לא נכון לנו כרגע להיוושע כי עדיין לא הגיע הזמן. בכל מקרה לדעת באופן ברור שלא נשכחנו חס ושלום. בורא עולם זה לא משרד הדואר שם יתכן שנעלמה מעטפה ששלחנו. אצל הבורא יתברך כל תפילה מגיעה ליעדה ומטופלת! אם נכון וטוב לנו כרגע לקבל את הישועה, זאת יחליט הבורא יתברך בחכמתו האינסופית, לנו ודאי אין את הכלים כבני אדם מוגבלים לדעת מה הטוב המוחלט שבשילנו. בהמשך שוב אומר הקב"ה שצעקת בניו מגיעה אליו והוא מרגיש את הלחץ שיש עליהם "וַיַּעֲתֶה הָיָה צַעֲקָתָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵה אֱלִי וְגַם רְאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מְצַרִּים לְחֻצִּים אֲתָם" (שמות ג, ט), הקב"ה מרגיש ויודע את אשר על ליבנו אחיי ורעי! בהמשך הקב"ה מורה למשה רבנו לגשת לפרעה ולדרוש את יציאתם ממצרים "וַיַּעֲתֶה לְכֶה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעֲהַ וְהוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם" (שמות ג, י).

ממשיכה הגמרא ומספרת על אדם עז פנים שהסכים עם חברו על סכום כסף גדול (ארבע מאות זוז) שיצליח להרגיז את הלל הזקן. בערב שבת הגיע אותו עז פנים אל הלל הזקן בזמן שהתרחץ, והחל להטריד אותו בשאלות שווא. למרות שערב שבת היה והזמן דחוק, ובטח באמצע הכנות של רחיצה לשבת- עם כל זאת הלל הזקן הפסיק לכל שאלה את רחיצתו, התעטף במגבת ויצא לענות לאותו עז פנים. כאשר ראה אותו אדם עז פנים שהלל נותר רגוע ושלו, התרגז בעצמו ואמר לו: "אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל... שלא ירבו כמותך בישראל!", שאל אותו הלל מדוע אתה אומר לי כך? ענה לו העז פנים "שבעבורך הפסדתי ארבע מאות זוז", אמר לו הלל: "מוטב שתאבד ארבע מאות ועוד ארבע מאות זוז, והלל לא יקפיד עליך" (שבת, דף לא).

גם כאן אותו עז פנים שהתערב עם חברו הוא בבחינת 'מרור'. הוא בא להזיק ולפגוע בשמו של גדול הדור, אך עם כל זאת הלל ממשיך בדרכו- לוקח את אותה מרות, את אותו עז פנים וכורכו במצה- באמונה שלמה של איש טהור שמבין שכל יהודי שנשלח אליו הרי זה משמייים ועל כן חובה עלי לעזור לו! הלל הזקן היה מומחה ב'לכרוך'- הוא ידע לעטוף נקודות של מרות במצה, באותה בחינה נפלאה של אמונה שמולידה תמיד רק ברכה וטובה. לכן זכה הלל הזקן שיוזכר דווקא בנקודה זו בהגדה, ללמדנו דרך בחיים, בה ניתן להפוך כל מרירות לעליה וצמיחה.

נקודה נפלאה לרעיון של כריכת המרור (רגעים של מרות) במצה (אמונה) מצאנו גם בנושא זמן אכילת המצות. נאמר בתורה "בְּעֶרְבֹ תֹאכְלוּ מִצַּת" (שמות יב, יח). מדהים, התורה אומרת במפורש- מתי תאכל את המצות (בחינת האמונה) אל תוך חייו? דווקא בערב! בשעה שהכל חשוך ומר, כאשר אנו בתוך ניסיונות ומרגישים את הקושי, דווקא אז נאכל את המצות ונחבר (נכרוך) את האמונה אל תוך הקושי ונראה הצלחה! כן, אמונת האדם נמדדת דווקא בערב, בלילות, כאשר יש תחושת מרירות, ולכן סיכם זאת דוד המלך באומרו "ואמונתך בלילות" (תהלים צב, ג), דהיינו שיעקר האמונה, בחינת המצה, משתלבת בעיקר בלילות, יחד עם המרור, כאשר כורכים אותם יחד, רק אז זוכים להצלחה אמיתית בחיים, התעלות ופריחה כבני חורין.

את נקודה זו של מרירות המייצגת חששות וקשיים הנעלמים אם רק מכניסים אמונה

להתגבר על הכל?! ולכך עונה הקב"ה לכל אחד ואחת - 'אהיה' זה שמי ומהותי! לאן שתצעדו בניי, בכל מרירות שתפגשו ותכניסו אותי לתוך חייכם ואהיה אתכם! צאו למסע, תתקדו אליי ואל תחששו! אני אהיה אתכם אל מול אלו שאולי יצחקו עליכם ש"השתגענתם" כאשר נכנסתם לשיבה או למדרשה, אהיה אתכם כאשר תלחמו במרירות מידותיכם הרעות, אהיה אתכם בקשיי השידוך, בקשיי לידות, בגידול הילדים, העיקר צאו ואל תחששו, אני אתכם בכל נקודה של קושי ומרות בחייכם! בעינינו אנו רואים יום אחר יום בדלתי ישיבתנו הקדושה בחורים שהבינו את מושג זה של 'אהיה' וללא חשש יצאו למסע. על בשרם מרגישים איך הקב"ה מקיים את הבטחתו באומרו "אהיה איתך..", רואים כיצד הם עוברים יערות, נלחמים מלחמות, חוצים נהרות, וכל הדרך 'ה' איתם! כן, אם נשאל כל אחד ואחת מה הרגשתם מהרגע שבו יצאו למסע חייכם והתקדו לבורא, יענו כולם פה אחד שאמירתו של הקב"ה שאמר "אהיה איתך..". הייתה איתם כל רגע ורגע, הם ממש הרגישו זאת בכל צעד וצעד! רק מי שכן זכה ויצא למסע זה יכול להבין כמה רוגע, כמה שלווה, כמה שמחה, יש למי ששומע את דיבורו זה של הקב"ה ומחליט לצאת למסע להצלת עצמו והעולם כולו.

נסכם: חג הפסח חג נפלא. זהו חג הטומן בתוכו הבנות נפלאות לחיים, חג בו אנו יכולים להפוך לבני חורין. רבן גמליאל השאיר לנו תזכורת נפלאה אותה פוגשים כל שנה בליל הסדר, שדרכה ניתן להפוך לבני חורין. תזכורת זו כוללת את שלושת המילים הנפלאות - פסח, מצה, ומרור. בתוך מילים אלו מתחבא הסוד הנחשק ביותר - כיצד להפוך לבני תורה- בני חורין העוסקים בתורה, חופשיים מיצרנו הרע וזוכים לאמונה אמיתית ודבקות נפלאה. ניקח את שלושת המילים המדהימות האלו ונחקוק אותן על לוח ליבנו לנצח נצחים, לא כמילים בלבד אלא כדרך חיים! רק כך נזכה כולנו לגאולה השלמה במהרה בימינו, אמן.

מכל הלב בלב אחד
ובברכת חג שמח,
גלעד כליף

אהיה", ומה אמורים להבין משם זה שנקרא 'אהיה' שאיתו ניגש משה רבנו לקראת יציאתם ממצרים. ידוע לכולנו ששמו של דבר הוא מהותו ופנימיותו. מדוע נקרא משה רבנו 'משה' כי משו אותו מן המים. מדוע במעשה עם שמשון שהיה שופט וגיבור תש כוחו? כי התחבר לאשה ששמה 'דלילה' שדיללה והחלישה את כוחו. השם מייצג את המהות והפנימיות של כל דבר ודבר. מה מהות השם 'אהיה'? מה זה אומר לנו?

בכדי להבין את משמעות שם זה נספר מעשה נפלא. מסופר על נסיך שחי בממלכה שהוכתה במחלה נוראה. חולים ברחובות, חולים בבתיים, בכל מקום אנשים לא עלינו נפטרים, אין מקום שנגע המחלה לא הגיע אליו! ניגש הנסיך לאביו המלך ואמר לו שספרו לו ידיעה מרעישת! שישנה תרופה מיוחדת במינה שתביא את הגאולה לעולם ותרפא את כולם! הבעיה היא שאותה תרופה נמצאת מעבר להרים, במרחק רב, ובכדי להגיע אליה צריך לעבור יערות חשוכים מלאים בסכנות, חיות טרף, מזיקים, נהרות גועשים, מסע שבאופן ודאי סופו מוות ברור. ענה המלך לבנו הנסיך בביטחון ואמר "לא תדאג בני, צא למסע! לא תחשוש כלל, אני נותן לך שבועה שאהיה איתך בכל מקום ובכל זמן! אהיה איתך ביערות החשוכים ואאיר את דרכך, אהיה איתך אל מול חיות היער ואסלקם מפניך, גם בנהרות הגועשים אהיה איתך ואקח אותך על גבי. הסר דאגה מליבך, לעולם אהיה איתך, בכל אשר תלך!" מכאן נבין את משמעותו הנפלאה של שם קדוש זה שנותן לכולנו את הכח לצאת למסע חיינו!

'אהיה' משמעותו אני איתך! אל תחשוש מצעדים קדימה, אל תחשוש מניסיונות, איפה שתהיה מתי שתהיה, אני אהיה איתך! זה שמו של הקב"ה זוהי מהותו! הקב"ה זועק לכל יהודי באשר תלך - אהיה איתך! אל תחשוש! אם תכניס אותי לתוך חייך כל מרירות תהפוך לבסוף למתיקות, לכן - לך! תציל את עצמך ממחלות העולם ומהמרירות הנוראה שמסתובבת בחוץ ומחריבה כל חלקה טובה! אינטרנט, פריצות, גירושים, אנשים מאבדים את זהותם, רשתות חברתיות, חיצוניות שהפכה לדרך חיים, כל העולם חולה, חולים בבתיים, חולים ברחובות, ואנחנו אומרים לעצמנו איך נצליח? איך נצליח

מה הייתה תגובת משה? משה רבנו מרגיש חסר יכולת ושה לא הגיוני לצאת לשליחות שכזו: "ויאמר משה אל האלקים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים" (שמות ג, יא) משה רבנו מרגיש שאין לו את הכוחות לבוא לפרעה ולדרוש יציאה ממצרים. פרעה מלך אכזר, מצרים סגורה ומסוגרת, מעולם לא הצליח עבד לצאת ממצרים, במה משה ועם ישראל שונים מכל אלו שלא הצליחו עד היום?! את ההרגשה הזו כולנו מרגישים בשעת קושי אל מול נקודה שחזקה מאתנו. שנים שאנו כבר לא מצליחים לנצח נקודות של קושי בחיים, חיים מסלול של קבלות אחר קבלות שלא נגמרות ולא מצליחים לראות פירות, הכל נראה חסר סיכוי. כשם שהקב"ה מעורר ומעודד את משה לגשת לפרעה ולצאת ממצרים, גם בתוכנו הקב"ה מעורר את הנשמה שבקרבו לגשת ליצר הרע ולדרוש לצאת ממצרים הפרטית שלנו, ולפתע מתעורר בתוכנו רצון לעשות שינוי. בהמשך הקב"ה מרגיש את החששות של משה רבנו ונותן לו ולנו מילות עידוד וחיוזוק נפלאות עם הבטחה שלעתיד לבוא גם יגיע הרגע שיזכו לקבל את התורה בהר סיני "ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על החר החר" (שמות ג, יב). כן, הקב"ה איתנו יד ביד, ואם נהיה חזקים, נזכה גם אנו לקבל את התורה ולהיות בבחינת בני תורה! ברגע זה אומר משה רבנו לקב"ה שיש לו חשש נוסף. הוא שואל את הבורא "מה לענות במקרה ועם ישראל ישאלו אותי מי שלח אותי? מה לענות להם אם ישאלו מה שמך?" "ויאמר משה אל האלקים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם שמו מה אמר אלהים?" שאלה מדהימה אחי ורעי, והתשובה שנתן הקב"ה למשה מחזקת עד לב השמיים! עונה לו הקב"ה: "ויאמר אלקים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר לה תאמר לבני ישראל אהיה שלחתי אלקים"

מדהים! הקב"ה עונה למשה רבנו "אהיה אשר אהיה", תאמר לבני ישראל ש"אהיה" שלח אותך!

מה הכוונה כאן אחי ורעי? מה משמעות הנקודה שהקב"ה אומר למשה "אהיה אשר

קמח
הפסח

עזרו לנו לעזור להם!
אחים יקרים, חג הפסח הבעל"ט קרב,
וטומן בחובו עלויות גבוהות.
לצערנו, לא לכולם יש את היכולת...
לכן ארגון 'מנחת אהבה לב אחד' עורך
מגבית של נסף בעבור אלה שידם אינה
משגת לרכוש מצרכים ומזון לשולחן החג
ולקיים את מצוות חג הפסח בצורה נכונה
וחגיגית. הארגון מוכר בסעיף 46 לצרכי מס.

קחו חלק במצוה ברובה זו! להעברה בביט - 052-527-2245 ותבורכו מפי עליון בכל ברכות התורה!